לקט אמרות חז"ל רעיונות, עובדות והנהגות מגדולי ישראל, על מדות טובות שמביאות לאהבת הזולת הנלמדות מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יח אדר א' תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:52 תל-אביב: 5:07 חיפה: 4:57 **מוצאי שבת:** ירושלים: 6:06 תל-אביב: 6:08 חיפה: 6:06 **ר"ת: 6:44**

פרשת כי תשא

הכנסת כלה ושמחת חתן

לגמול חסד עם חתן וכלה, לסייע להם בממון ולשמחם ביום חופתם!

נלמד מהפסוק: "ויתן אל משה ככלתו" (פרק לא-יח)

וכתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן"... ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" – כלתו כתיב, ודאי יום שנתנה תורה, כיום שנכנסה כלה לחופה". ב' עניני חסד, הנעשים עם החתן והכלה כלולים כאן: א) חסד בגופו, ע"י שמשמח את החתן והכלה. ב) חסד בממונו, ע"י שמספק להם את הוצאות החתונה ושאר צרכיהם ההכרחיים.

אמרו חז"ל בגמרא (שבת לא.): "בשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה..." ופירש **המהרש"א**: חז"ל לא אמרו "קיימת" פריה ורביה אלא "עסקת"... ללמדינו, שהאדם נשאל האם התעסק בחסד של השאת יתום ואלמנה.

הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל הביא (בספרו **תוכחת חיים** - בראשית) את מה שסיפר לו אביו ש"פעם אחת יצא לקבץ מעות מעשירי העם לצורך נשואים של בחור תלמיד חכם, שהיו הוא ואביו עניים. וקיבץ ממון הרבה עד שהותיר בידו ממון, אחר כל הוצאות החופה, והניחם בידו עד שנולד לו הבן הבכור והוציאם ביום המילה. וחסד ה' אזכיר, כי הת"ח הלזה, מן השמים סייעוהו, ונתברך מאתו יתברך להיות לו פרנסתו ברווח ולא בצמצום ולא היה נצרך לבשר ודם, כן יהיה תמיד הוא ובניו אחריו..."

כאמור, החסד הנוסף הוא לשמח את החתן והכלה והוא חסד בגופו. **האלשיך הק'** הביא בפירושו דברים מאלפים כיצד יש לשמח את החתן ומי ראוי לשמח. וכך כתב: "חכמי הגמרא חסידי עליון, הם המה אשר להם יאתה לשמח חתן וכלה כי אזלת יד יצרם מלבותם. לא המטים עקלקלותם ריקים ופוחזים המהפכים ללענה שמחת חתן וכלה" (ולתשומת לבם של 'המשמחים' בזמננו).

מוסיף האלשיך וכותב: "וכמה הזהירונו קדמונינו ע"ה כי במקום גילה שם תהא רעדה (ברכות ל:) בל תת מקום לשטן לקטרג כדרכו לערבב כל שמחה. וכמאמרנו על הפסוק (משלי יד-י) "לב יודע מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר", שהוא כאשר הלב יודע וזוכר מרירות נפשו, הוא עוונו תמיד לנגד עיניו באופן שבכל עת ירעד ויירא, או-אז בשמחתו לא יתערב זר, הוא השטן לערבב שמחתו, כי לא ימצא מקום להאחז, כי ע"י יודעו תמיד מרת נפשו, גם במקום גילה לא תעדר ממנו רעדה ולא יחטא"

בשו"ת 'באר שבע' (סימן נ) הקשה על אמרת חז"ל (ברכות ו:) "כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות" ותמוה: על איזו שמחה מדובר אם על השמחה ביין ככתוב "ויין ישמח לבב אנוש" וכתוב "ושמחת בחגך" שהוא ביין, זה אי אפשר לומר שהרי מחז"ל שאמרו "מסעודת חתן" משמע שהחתן הוא זה שמשמח (שהוא בעל הסעודה) ולא שאחרים משמחים אותו!?

ונראה לבאר, כי אף אמנם שהיין והבשר הם של החתן, אבל מכיון שאחרים נהנים מהיין, נכנס בהם שמחה, ואז עם שמחה זו יכולים הם להשפיע שמחה על החתן כדכתיב "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם".

כלי המיטה שנעלמו...

הגאון רבי אליהו חיים מייזל ז"ל (אב"ד לודז') היה מטבעו איסטניס, על כן כשנסע מחוץ לביתו לקח עמו כלי מיטה. פעם נזדמן לו לבקר בעיירה קטנה ונקרא שם לסדר קידושין. והנה התברר שהחתן מסרב להופיע בחופה, כי לא קיבל כלי מיטה ואבי הכלה שהיה עני לא יכל לתתם.

כששמע זאת רבי אליהו חיים יצא מיד והוציא מן העגלה את כלי המיטה שלו ומסרם לחתן. או-אז הסכים החתן ללכת לחופה ורבתה השמחה. ויותר מכולם שמח רבי אליהו חיים שנזדמנה לו מצות הכנסת כלה.

כשהבחין העגלון כי כלי המיטה נעלמו מעגלתו סיפר לרבנית וזו נצטערה צער רב. כשסיפר למחרת רבי אליהו חיים על החתן שסירב להכנס לחופה אם לא יבטיחו לו כלי מיטה, הגיבה הרבנית מיד: "חבל, אילו לפחות היית מוסר את כלי המיטה שנגנבו, לחתן ולכלה, היית מונע בכך בושה מבת ישראל". המשיך רבי אליהו חיים בחיוך: "תנוח דעתך שאכן כך עשיתי..."

יחידי סגולה

לשמח ולשמוח בכל לב...

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל היה, אף בחוליו, מטלטל עצמו כל ערב משמחה לשמחה, לפעמים היה בשמונה שמחות בערב אחד, במטרה לשמח את החתן. פעם הגיע לחתונה כשהוא מותש לחלוטין. הציעו לו שיקראו לחתן למכוניתו, שכן נראה היה שמרוב חולשה לא יוכל לצאת. אך הוא התעקש לעלות לאולם כדי שהחתן ישמח יותר. הוא ניסה עוד פעם ועוד פעם עד שבכוחות לא-לו הצליח לעלות ולשמח את החתן בשלימות.

עוד בטרם נעשה ראש ישיבה היה משתתף בחתונה זמן ניכר, רוקד ומרקיד, מוריד את ה'פראק' והכובע כדי שיוכל לרקוד במשנה מרץ, כעלם נעורים. כמה פעמים כשניגש אליו אבי החתן והזדהה כאבי החתן, היה מגיב: "הוא גם הבן שלי"...

בכל נפשך

"איש לרעהו" פרשת כי תשא הוקדש לעילוי נשמות
ר' גדליה בן ר' יוסף ז"ל נלב"ע ביום טו אדר
מרת חיה רבקה בת ר' שלום אלימלך הלוי ע"ה נלב"ע ביום יג אדר
ת.נ.צ.ב.ה.

לכבד את לומדי התורה. לעמוד לפני תלמידי חכמים ולהתבטל בפניהם !

נלמד מהפסוק: "והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם" (פרק לג–ח)

ודרשו חז"ל (בתנחומא): מכאן שצריך אדם לעמוד לפני הזקן ומלפני חכם ואב בית דין ומלך, ויהא עומד עד שיכוסה מעיניו. ואמרו חז"ל (במד"ר טו–יג): אמר רבי אבא הכהן בר פפא: כשהייתי רואה סיעה של בני אדם, הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהם, שלא יהיו רואים ועומדים מלפני, וכשאמרתי זאת לפני רבי יוסי בן זבידא, אמר לי: צריך אתה לעבור לפניהם ויהיו רואים אותך ועומדים לפניך ואתה מביאם לידי יראת שמים וכו'.

יבוא האדם הפשוט מה"עמך" וישאל: מדוע באמת יש לכבד כל כך ולחזק את הת"ח ולומדי התורה, ועוד להתבטל ולהכנע בפניהם?!

התשובה פשוטה בתכלית: משום שלומדי התורה הם המה המקיימים את העולם בלימודם, כמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". והם אלו המגינים על הארץ מפני האויבים. ככתוב "הקול קול יעקב..." ודרשו חז"ל: בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידי עשיו שולטות, וכך מפורש בתורה: "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... ונתתי שלום בארץ... וחרב לא תעבור בארצכם".

את היסוד הזה, כבר אמר הקב"ה לאברהם אבינו: "אתה עסקת בתורתי, חייך שאני מגן לך. כשם שהמגן אוחז החרב אפילו זורקים בו חיצים ואבנים, המגן מקבלם, כך אני מגן לך. ולא לך בלבד אלא אף לבניך, אם יהיו עוסקים בתורתי כשם שעסקת אתה, כך אני נעשה להם כמגן. שנאמר "אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו". (מדרש תנחומא לך לך).

הגאון רבי ראובן כץ זצ"ל (רבה של פ"ת) כתב בהקדמת ספרו (**דגל ראובן** ח"ג) בין היתר את הדברים הבאים, שהם אקטואליים גם לזמננו: "בימים אלו, יותר מכל זמן אחר, חובת זכות היא להחלץ מלא האונים והעוצמה, לתמוך ולחזק את היכלי הישיבות, לקיים ולבסס את בתי האולפנה. לייצב ולייסד את תלמודי התורה, שבהם נלמדת התורה שבעל פה, ככתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל".

"**כי** רק בכח התורה וסמכותה, מתחזקת ומתייצבת ההגנה וההצלה נגד הקמים עלינו, **ורק במלחמה שערה של התורה, מתחזקת ומתבצרת תקות הניצחון להכנעתם של העמלקים**". עכ"ד.

נמצא לאור האמור, שבהתמעטות לומדי התורה ומקיימיה, ח"ו, ישנה סכנה קיומית ממש לעם ישראל [וכך הבין גם חזקיהו המלך בשעה שסנחריב וצבאו צרו על ירושלים לכובשה. לכן נעץ חרב בפתח בית המדרש והכריז: כל מי שאינו עוסק בתורה, ידקר בחרב זו (היינו בחרבו של סנחריב) כפי שסיפרו חז"ל בגמרא (סנהדרין צד:)]. על כן יש לכבד ולחזק את המגינים האמיתיים. את לומדי התורה אשר לצערינו הם מעטים מאוד, ביחס לכל יושבי הארץ והעולם, והם אלו שנוטלים לבדם על שכמם את הנטל הכבד הזה, בעוד שרבים הם מעם-הארץ המשתמטים לשאת עמם בנטל הכל-כך חיוני וההכרחי הזה.

וההגנה הזו שעושים לומדי התורה, אינה רק מהמלחמות, אלא מגינים הם בלימודם גם משאר מרעין בישין. וכמו שסיפר המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל באחת משיחותיו בזה הלשון: "זכורני, כאשר למדתי בראדין, ארעה באותה תקופה רעידת אדמה ביפן ונהרגו בה אלפי איש. עורר אז **החפץ חיים** רבות, על מה ולמה אירע אסון זה. ואמר שמכיון שביפן אין לומדי תורה [שמגינה] לכן קרה להם זאת!" ומבואר זאת כבר בדברי חז"ל (מד"ר שמות כט-ט) "מהיכן הרעש נעשה"? עיי"ש.

מביא ליראת שמים...

כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" נהג למסור שיעור ליוצאי חלציו. גם החסיד הישיש **רבי בן ציון מאוסטרובצה** זצ"ל היה בין הזוכים להקשיב לשיעור זה.

פעם איחר רבי בן ציון במספר דקות לשיעור. ומכיון שידע שבכניסתו יקום בעל האמרי אמת לכבודו לקיים "והדרת פני זקן", לכן נמנע מלהכנס לשיעור כדי שלא להטריח את הרבי לקום בפניו.

ויהי לעת ערב, כאשר נכנס רבי בן ציון אל הקודש פנימה על איזה ענין, נשאל לסיבת חיסורו היום מהשיעור. השיב רבי בן ציון כי קשה לו להטריח את הרבי שיקום בפניו.

תמה האמרי אמת ושאל: "וכי עינך צרה ביראת שמים שלי? והלא בפסוק נאמר "מפני שיבה תקום... ויראת מאלקיך". רואים מהפסוק שעל ידי קיום מצות והדרת פני זקן זוכים ליראת שמים.

מתוך מאמר

לקום בפני מביאי ביכורים...

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: כאשר למדתי בישיבת סלבודקה, ישבתי פעם בביתו של ראש הישיבה, הגאון **רבי אייזיק שר** זצ"ל. והנה נפתחה הדלת והרבנית טיקוצ'ינסקי ע"ה, אחותו הצעירה של ראש הישיבה, הכניסה לחדר עוגה שאפתה עבורו.

"**שמתי** ונתתי אל לבי שכאשר היא נכנסה, קם רבי אייזיק שר בפניה. התפלאתי על זה והרהבתי עוז לשאול: מדוע הטריח עצמו לקום בפניה? השיב לי ראש הישיבה בדברים הבאים:

"**היא** הרי חושבת שאני תלמיד חכם, וממילא מעשה זה של הבאת העוגה כמוה כהבאת ביכורים, שהרי חז"ל אומרים שהמביא דורון לתלמיד חכם דומה למביא ביכורים, כך עכ"פ היא חושבת, שאני ת"ח... אמנם אני יודע מך ערכי, אבל מה אעשה שכך חושבת עלי אחותי... ואם כן אני צריך לקום מפניה, כדין מביאי הבכורים שצריך לקום מפניהם כמו ששנינו במשנה (ביכורים פ"ג מ"ג).

טובך יביעו

להכפיל את הקימה...

עם סיום התפלה בבית הכנסת, היה הצדיק **רבי סלמאן מוצפי** זצ"ל הולך ויושב על יד פתח היציאה, ונעמד מפני כל זקן ותלמיד חכם שהיה עובר על פניו.

פעם היה רבי סלמאן חלש מאוד, ובכ"ז היה קם ויושב כשהמאמץ ניכר עליו. נדברו שני זקנים ביניהם, לצאת יחדיו כדי לחסוך מרבי סלמאן את הקימה. ואולם רבי סלמאן הרגיש בכך, וכשעברו על פניו, קם וישב שני פעמים רצופות, כדי שידעו לפעם הבא לא להפסידו מצוה יקרה זו

לאחר עלייתו לתורה נהג לנשק ידי הרבנים הנוכחים בבית הכנסת כדי שהציבור יידע את ערכם בראותם אותו מבקש ברכתם ועי"ז יהיו דבריהם נשמעים.

עולמו של צדיק

מי יכנס ראשון?

לפני כמה עשרות שנים הגיע הגאון **רבי חיים קניבסקי** שליט"א ביחד עם עוד כמה מגדולי ישראל לבקר אסיר ת"ח מופלג שהשלטונות הכניסוהו לכלא עקב מאבקיו על עניני הדת במדינה.

בכניסה לכלא התדיינו הרבנים מי יכנס ראשון. החליט רבי חיים להכנס. לאחר הביקור בכלא, העיז אחד המקורבים לשאול מדוע נהג כך? וענה רבי חיים: אין מכבדין בבית האסורים.

והוסיף רבי חיים והסביר: בגמרא יומא מבואר שדירה בעל כרחו של אדם אין זה דירה, ולכן בבית האסורים פטורים מקביעת מזוזה. והרי קיימא לן במסכת ברכות (מז.) אין מכבדים אלא בפתח שיש בו מזוזה. וממילא אין דין לכבד להכנס הראשון לבית האסורים ולכן נכנסתי הראשון...

דברי שי"ח

צדקה תציל ממות

טוב וראוי לכל אדם להרגיל עצמו בנתינת צדקה [המגינה מפני הסכנה] !

נלמד מהפסוק: "ונתנו איש כופר נפשו... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (פרק ל–יב)

וכתב רש"י: "שהמנין שולט בו עין הרע". ומבאר שפתי חכמים: לא שהוא מצווה למנותם מחצית השקלים, כדי שיעשו האדנים, אלא תחבולה שלא ישלוט בהם עין הרע... "ולא יהיה בהם נגף" – הבא לעולם. ועל דרך "וצדקה תציל ממות" עכ"ד. וכן פירש רבי יצחק אברבנאל זצ"ל הטעם שציותה תורה לתת שקלים – "ולא יהיה בהם נגף" שהשקלים נועדו להיות כופר נפשם לצדקה ולהצילם ממות וממגיפה.

נשאל המגיד ממאהילוב זצ"ל מפי אחד העשירים: בנו יקירו חלה והגיע עד שערי מות. הוא נדב סכום רב לצדקה, אבל למגינת לבו בנו נפטר. ונפשו בשאלתו: איה הבטחת הכתוב כי "צדקה תציל ממות"?!

השיב לו המגיד: "אמשול לך משל למה הדבר דומה? לעצי הסקה... בעל הבית חרוץ וזריז, הרואה את הנולד, מה עושה? הוא חוטב עצים להסקה בשלהי הקיץ, כאשר העצים יבשים, ומאכסן אותם. ואז, בבוא החורף, הוא מסיק את העצים באח, והם יבשים ובוערים היטב ובבית מתפשט חום נעים.

"**אבל** בעל הבית שאינו מכין עצים מראש ונזכר בהם רק בעת הקור והחורף המקפיא, רץ לקנות עצים והם עולים ביוקר רב, לחים וספוגים גשם, והאש אינה נאחזת בהם. וכשכבר הם בוערים, אין מעט החום העולה מהם שוה בנזק העשן הממלא את הבית...

"**מבין** אתה" - הפטיר המגיד - "מי שמכין לעצמו צדקה בטרם צרה, היא עומדת לזכותו ומגינה עליו, אבל צדקה שנעשית לאחר גזר דין, כוחה מועט וקלוש..."

חזר העשיר ושאל: אבל הרי אומרים אנו בתפלה ש"תפלה ותשובה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"?!

ענה לו המגיד במשל נוסף ששמע מהגאון **ר"א שיק** זצ"ל בשם הגאון **רבי בנימין מהורודנא** זצ"ל: ילד השוהה בכיתה, אך במקום ללמוד הוא מפריע ומציק לחבריו, קם ללא רשות ומשוחח בקול. יזהירו אותו: "שב בשקט ותשתוק". ואז, גם אם יחלום, לא יעירו לו מאומה, ובלבד שלא יפריע. אבל אם יכעס עליו המלמד ויוציאו מהכיתה, ישאר בחוץ, ויהיה עליו להבטיח שילמד ויקשיב למהלך השיעור, כדי לחזור לכיתה, ולא יספיק מה שיבטיח שלא יפריע.

והנמשל: לפני גזר הדין, די בתשובה, או בתפלה, או בצדקה. אבל לאחר גזר הדין, כדי להעביר את רוע הגזירה, נצרכים שלושתם כאחד: תפלה תשובה וצדקה!"

כוחה של הצדקה להציל...

אדם ממקורבי **החזון איש** בא לפניו בימי מאורעות תש"ח ונפשו בשאלתו: האם מצד הדין מותר לי להסתכן בנסיעה יום-יומית אל מקום עבודתי ברמת גן, בבית חרושת "לודז'יה", אחרי שכבר התנקשו הערבים באוטובוס מספר פעמים ואף כבר הפילו חללים רח"ל?

השיב לו החזון איש בקצרה: "צדקה תציל ממות"! מאז הפריש הלה חמשים אחוז ממשכרותו הזעומה ופיזר לצדקה.

פאה"ד–ח"ד

להעביר את רוע הגזירה...

כאשר הגיע לאזניו של הגה"צ **רבי הירש פאלי** זצ"ל שמועה לא טובה על פלוני שנפל למשכב, או ששמע על אשה המקשה לילד או איזה מאורע אחר המזקיק התעוררות רחמי שמים, הרי תיכף בשומעו, היה מפריש מעות לצדקה, כשהוא מקיים בנפשו מאמרו של רבי יצחק (במסכת ראש השנה טז.): "ג' דברים מקרעין גזר דינו של אדם, ואלו הן צדקה" וכו'.

באותה שעה היה ניכר עליו בעליל שהוא "חי" את דברי חז"ל וכי הוא מאמין בתוקף דבריהם הקדושים, מה רב כוחה של צדקה להעביר את רוע הגזירה, עד שאחר שהפריש מעות לצדקה, ראו עליו כאילו אבן כבידה נגולה מעל לבו...

רבי הירש

מעביר על מדותיו

להדבק במדותיו של הקב"ה ולהיות "ארך אפים" ומוחל על עלבונו !

נלמד מפסוקי סדר י"ג מדות רחמים (פרק לד–ז)

ואמרו חז"ל (ראש השנה יז:): כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם וכו'. ובספר ראשית חכמה (שער הענוה פ"א) כתב: שמעתי בשם הגאונים על מה שאמרו חז"ל יעשו לפני כסדר הזה, הכוונה שיעשו סדר המדות שלימד הקב"ה למשה שהוא א–ל רחום וחנון. דהיינו מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום וכך לכל הי"ג מדות. ואז אם יקיים את המדות הללו בפועל, הקב"ה ימחול לו על עוונותיו.

כתב החובת הלבבות: "יבטח על הבורא יתברך, ויסבול את מה שמעליבים אותו, ואל יגמול להם כמעשיהם, אלא אדרבה, יגמול להם חסד ויטיב עמם כמיטב יכולתו. ויזכור בלבו שהתועלת והנזק שלו מסורים רק ביד הבורא. ואם השי"ת יעשה אותם לאמצעי להביא לו נזק, ידין אותם לכף זכות ויחשוב את עצמו ואת מעשיו, שהוא הקדים לעשות לאלוקיו רעה. ויתחנן אל ה' ויבקש ממנו שיכפר עונותיו. וכשינהג כן, אויביו יהפכו להיות אוהביו, כדברי שלמה ע"ה (משלי טז) "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו".

מעשה באדם שפגעו בו וביזו אותו מאוד, וכשעמד בלילה לקרא קריאת שמע שעל המיטה ולומר את הנוסח המקובל "רבש"ע הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שחטא כנגדי" לא יכל לאמרו, כי לבו בל עמו. הוא ניסה למחול לאותו אדם שפגע בו אך לא הצליח. הלך לשאול את הגר"י זילברשטיין שליט"א האם בכל זאת יאמר, אף שמשקר, או שיאמר הריני מוחל חוץ מלפלוני, או שידלג על כל הנוסח עד שיעביר לגמרי הטינה מלבו?

והשיב לו, כי הוא צריך לומר את הנוסח כולו בשמחה רבה, כי זהו רצון הבורא, ואף שעדיין אינו במדריגה נכבדה כזו למחול בלב שלם, מכל מקום עצם זה שאומר בפיו שהוא מוחל, תועיל המחילה שכן "דברים שבלב אינם דברים" וכן מצינו ב**גליוני הש"ס** (קידושין מט:) שהמוחל בפיו לזה שבייש אותו מועיל אף שלא מחל בלבו עיי"ש.

מעביר על מדותיו...

בשנת תרס"ח, נתגלעה מחלוקת גדולה בישיבה בסלוצק, בין ראש הישיבה הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל, ובין הגאון **רבי פסח פרוסקין** זצ"ל. ביקש רבי פסח לעזוב את הישיבה ולפתוח ישיבה אחרת, ולשם כך ביקש לקחת עמו מספר תלמידים מהישיבה. ואולם רבי איסר זלמן התנגד שיקח עמו תלמידים.

הם פנו לגאון **רבי דוד פיינשטיין** זצ"ל (גאב"ד אוזדא) שידון בעניינם. פסק רבי דוד כי יכול רבי פסח לקחת עמו ששה תלמידים בלבד. ואכן עבר רבי פסח לשקלאוו ופתח שם את ישיבתו. בין ששת התלמידים שלקח עמו נמנה הגאון **רבי משה פיינשטיין** זצ"ל שהיה אז בן שלושה עשרה שנה בלבד.

והנה בחנוכת הבית של הישיבה החדשה בשקלאוו, היה אורח הכבוד, עפ"י הזמנת רבי פסח, לא אחר מאשר "יריבו", רבי איסר זלמן מלצר. כל ימיו הביע רבי משה פיינשטין את התפעלותו מגדלות הרוח והעברה על המדות של רבי פסח שאחרי שקיבל את פסק הדין, שוב לא החזיק בכל-דהו של קפידא ומחלוקת, ולא עוד אלא שכיבד ביותר את הצד שכנגד.

מאן מלכי רבנן

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

משקל החסד

שדה התעופה, נתב"ג.

הרב נחמיה וילהלם עמד מול דלפק חברת-התעופה, ולא ידע להשית עצה לנפשו. מסביבו מזוודות ומטען במשקל 300 ק"ג, כאשר רשמית מותר לו להעלות למטוס באזור ה-100 ק"ג בלבד...

הרב וילהלם - למי שלא מכיר - מתגורר ב'בנגקוק' תאילנד. רבבות (אם לא מאות-אלפי) תיירים ותרמילאים יהודים מכל רחבי העולם מכירים את ביתו במזרח-הרחוק.

היה זה לאחר קפיצה קטנה שלו לארץ-הקודש. לקראת החזרה למזרח-הרחוק הצטייד בכמות של ספרים ומזון כשר. על מנת שיתאפשר לו להעלות את המשקל העודף למטוס, יצר קשר מראש - דרך חבר משותף - עם מנהל הטיסה אשר אישר לו את הדבר. אבל ברגע האמת הודיע לו המנהל שעם כל הרצון הטוב לא יוכל לעזור לו.

להוסיף מזוודה אחת בלבד למזרח-הרחוק, זה סיפור שיכול להסתיים במאה וחמישים דולר - וגם אז קיימת הגבלה על מספר המזוודות המכסימלי שאפשר להוסיף. אבל בהתאם לכמות המטען שהייתה פזורה סביבותיו, הוא היה נדרש לשלם אלפי שקלים!

מה עושים?

* * *

עוד לפני שהצליח לגבש פתרון לַסְּבַךְ, הודיעה לו אחת הפקידות שיתחיל להניח את הדברים על המסוע.

החלק הכי קדמי של המסוע משמש כמשקל. הוא ידע שברגע שהוא מניח את המזוודה, מיד נרשמת כמות הקילוגרמים בצג קטן שקבוע בדלפק... אז מה בדיוק הוא ירוויח? הרי מנהל-הטיסה כבר הודיע שהוא לא יכול לעזור.

מזוודה ראשונה. שניה, שלישית, רביעית, חמישית, שישית. ארגז ראשון, שני שלישי, רביעי, חמישי... המספרים שעל הצג היו אדומים, ולא ברור אם זה הצבע שלהם או שמא הסמיקו מבושה נוכח העובדה שהמשקל לא היה פי שתיים מהמותר - אלא פי שלוש!

כאמור, סיפור כזה אמור להסתיים בתשלום של כמה אלפי שקלים!

כאשר הסתיים התהליך ניגשה הפקידה אל מנהל-הטיסה והסתודדה איתו. לאחר-מכן חזרה למקומה והעבירה את כל המטען בחינם ללא הנד עפעף.

הרב וילהלם לא מצא מילים כדי להודות לה, אבל היא טענה שהיא עושה זאת כהכרת-הטוב.

הכרת הטוב על מה?

היא אמנם מעולם לא ביקרה בתאילנד, אבל די לה במה ששמעה מאחרים אודות הכנסת האורחים שם. זו הסיבה שהיא שמחה שמצאה דרך לעזור. התעניין הרב וילהלם לשמה והתחייב שהוא עוד יחזיר לה טובה בעתיד!

איזו טובה? באיזה עתיד? האם יש בכלל סיבה שהם יפגשו שוב אֵי-פעם?

* * *

כעבור שנתיים:

אשה נכנסת למסעדה היהודית של הרב וילהלם בתאילנד, ונדהמת לשמוע שמכירים אותה בשמה... הרב מסביר לה שמזה שנתיים הוא מסתובב עם חוב של הכרת הטוב כלפיה, וכעת הוא מבקש לפרוע את החוב.

אבל האשה, רחל שמה, לא זקוקה לשום טובה. כמו ישראלים רבים אחרים היא יצאה לטייל במזרח הרחוק. כעת היא בדרכה לדרום ולצפון תאילנד ובסיום הטיול היא תחזור לשהות אצלם בשבת-קודש בבנגקוק.

חלף כמה זמן שלקח אותו טיול, והיא שוב מגיעה למסעדה היהודית. אורחים יהודים רבים נמצאים שם, כמו תמיד, והיא מספרת על חוויות הטיול המיוחד.

בשלב מסוים מתערבת הרבנית וילהלם ושואלת: **"ותמונות מהטיול יש?"**

'אין לך מושג באיזו נקודה רגישה את נוגעת' משיבה האישה 'צילמתי תשעה סלילים של סרטי-צילום (מדובר במצלמת 'פילם', שלפני עידן המצלמה הדיגיטלית) אבל איבדתי אותם בצפון תאילנד'.

"אין דבר" - מרגיעה אותה הרבנית - "תיגשי אלי בצאת-השבת ואתן לך אותם".

המשתתפים במסיבת עונג-שבת צוחקים, בטוחים שהרבנית מהתלת בה. אבל מסתבר שממש לא: "כל סרטי-הצילום שמורים אצלי ותקבלי אותם במוצאי-שבת".

מה פשר התעלומה?

* * *

פשוט ביותר:

יום קודם לכן התקשר להרב וילהלם יהודי שמתגורר בתאילנד, וסיפר שנהג אוטובוס מקומי הביא לו שקית שכתוב עליה שם בעברית. הוא הקריא את השם ושאל את הרב אם הוא מכיר?

הרב וילהלם לא האמין למשמע אוזניו. היה זה השם של אותה פקידה שעזרה לו בשעתו להעביר את המשקל העודף בנתב"ג. וכעת מגלגלת לו ההשגחה הפרטית את האפשרות להכיר לה טובה...

'בהשגחה פרטית'

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il